

## Perustuslakivaliokunta

**Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmä)**

Suurelle valiokunnalle

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmä) (U 2/2016 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- ylijohtaja, kansainvälisten asioiden yksikkö Laura Yli-Vakkuri, sisäministeriö
- kansainvälisen yhteistyön yksikön päällikkö, evl Mika Rytönen, sisäministeriö
- ylitarkastaja Anne Ihanus, Rajavartiolaitos
- tutkija Anu Mutanen
- professori Olli Mäenpää
- professori Tuomas Ojanen
- oikeustieteen tohtori Janne Salminen

### VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

#### *Ehdotus*

#### *Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmä*

Euroopan komissio antoi 15 päivänä joulukuuta 2015 ehdotuksen Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmästä (COM(2015) 671 final). Asetuksella kumotaan eräitä neuvoston asiaan liittyviä aikaisempia asetuksia. Komissio antoi samana päivänä lisäksi ehdotukset Euroopan meriturvallisuusvirastoasetuksen muuttamisesta (COM(2015) 667 final) ja Euroopan kalastusvalvontavirastoasetuksen muuttamisesta (COM(2015) 669 final). Nämä ehdotukset ovat samansisältöisiä Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmästä tehdyssä ehdotuksessa olevan rannikkovartiostoyhteistyötä koskevan esityksen kanssa.

## Valiokunnan lausunto PeVL 3/2016 vp

Ehdotus raja- ja merivartiojärjestelmäasetukseksi (myöhemmin EuRMV-asetus) sisältää Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmän sekä rajavalvonnan jaetun vastuun periaatteen määrittämisen (3 ja 5 artiklat). Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmään (EuRMV) kuuluisivat EU:n rajaturvallisuusvirasto Frontexin pohjalle perustettava Euroopan raja- ja merivartiovirasto (myöhemmin virasto) ja kansalliset rajavartioviranomaiset sekä rannikkovartiostot niiltä osin, kuin ne tekevät rajavalvontatehtäviä.

EuRMV olisi vastuussa Euroopan yhdenmisen rajaturvallisuuden toimeenpanosta (5 artikla). Yhdenmety rajaturvallisuus määriteltäisiin ensimmäistä kertaa EU:n lainsäädännössä (4 artikla).

Jaetulla vastuulla tarkoitetaan sitä, että normaalitilanteissa jäsenvaltiot vastaavat ulkorajojensa valvonnasta. Virasto tukee jäsenvaltioita ja arvioi tilannetta sekä jäsenvaltioiden kykyä suoriutua tehtävistään. Kriisitilanteissa virasto ottaa vastuuta ulkorajavalvonnasta etenkin silloin, kun Schengen-alueen toimintakyky on vaarassa.

### *Euroopan raja- ja merivartiovirasto*

Uudelleen nimetyn viraston tehtäviä laajennettaisiin (7 artikla). Sille esitetään keskeistä roolia yhdenmisen rajaturvallisuuden tehokkaan toimeenpanon varmistamisessa ja sen roolia meripelastuksessa vahvistettaisiin. Virastoon perustettaisiin valvonta- ja riskianalyysikeskus, joka pitäisi yllä rajaturvallisuuden tilannekuvaa ja arvioisi siihen liittyviä riskejä sekä jäsenvaltioiden kykyä suoriutua ulkorajavalvonnastaan (10 artikla).

Virasto voisi riskianalyysin perusteella ja viraston hallintoneuvostoa konsultoituaan lähettää yhdyshenkilön jäsenvaltion rajavalvonnan kansalliseen koordinaatiokeskukseen (11 artikla). Yhdyshenkilön tehtävänä olisi tehostaa tietojen vaihtoa ja yhteistyötä kyseisen jäsenvaltion ja viraston välillä. Yhdyshenkilölle tulisi antaa pääsy kansalliseen rajavalvonnan tilannekuvaan ja muihin tarpeellisiin tietoihin.

Komissio esittää jäsenvaltioiden ulkorajavalvonnassa havaittujen haavoittuvuuksien korjaamiseen kolmiportaista mekanismia (12 ja 18 artiklat). Ensimmäisessä vaiheessa jäsenvaltio velvoitettaisiin korjaamaan havaitut puutteet viraston pääjohtajan päätöksellä. Jos jäsenvaltio ei korjaisi puutteita annetussa määräajassa, toisessa vaiheessa päätöksen tekisi viraston hallintoneuvosto. Jos edelleenkin puutteita ei korjattaisi ja ne aiheuttaisivat vaaraa Schengen-järjestelmän toimivuudelle, voisi komissio tehdä virastoa konsultoituaan päätöksen tarvittavista viraston toimenpiteistä komitologiamenettelyssä (EU N:o 182/2011). Samalla päätöksellä jäsenvaltio velvoitettaisiin tekemään yhteistyötä viraston kanssa. Artiklan 18 mukainen päätöksenteko tulisi kyseeseen myös tilanteissa, missä suhteettoman suuri maahantulon paine ulkorajalla vaarantaisi Schengen-järjestelmän toiminnan. Operaation käynnistämiseksi ehdotetaan tiukkoja aikavaatimuksia, joiden mukaan viimeistään viiden päivän kuluttua päätöksestä tarvittavat rajavartijat ja kalusto lähetetään alueelle.

EuRMV-asetusehdotuksen (5 artikla) mukaan virasto olisi vastuussa rajavalvonnasta kriisitilanteissa pakotetun avun aikana, mutta toisaalta asetuksessa ei muutettaisi nykyisin käytössä olevia toimivaltasuhteita (15 ja 39 artiklat), joiden mukaan viraston kyseisen jäsenvaltion alueelle lähetettävät ryhmät olisivat isäntävaltion johdossa, kuten muissakin viraston koordinoimissa rajaturval-

## **Valiokunnan lausunto PeVL 3/2016 vp**

lisuusoperaatioissa. Lähettämistä edeltäisi operaatiosuunnitelman laadinta yhteistyössä viraston ja kyseisen jäsenvaltion välillä. Ryhmien jäsenet voisivat käyttää toimivaltuuksiaan pääsääntöisesti vain isäntävaltion rajavartioiden läsnä ollessa ja voimakeinoja vain isäntävaltion rajavartioiden läsnä ollessa, jollei isäntävaltio valtuuta heitä toimimaan puolestaan.

### ***Rannikkovartiostoyhteistyö***

Euroopan raja- ja merivartiovirasto, Euroopan meriturvallisuusvirasto (EMSA) ja Euroopan kalastuksenvalvontavirasto (EFCA) velvoitettaisiin tekemään yhteistyötä kansallisten viranomaisien rannikkovartiostotoimintojen tukemiseksi. Samassa yhteydessä muutettaisiin kaikkien edellä mainittujen virastojen perustamisasetuksia.

Virastot velvoitettaisiin tukemaan kansallisia viranomaisia niiden rannikkovartiostoyhteistoiminnassa kansallisella ja EU-tasolla, sekä tarkoituksenmukaisella tavalla myös kansainvälisellä tasolla. Yhteistoiminta voisi sisältää tietojen vaihtoa, yhdistämistä ja analysointia, valvonta- ja tiedonvaihtoteknologioiden tarjontaa, ja suorituskykyjen kehittämistä ja jakamista. Lisäksi virastot voisivat koordinoita yleisoperaatioita, jotka sisältäisivät useita rannikkovartiostotoimintoihin liittyviä tavoitteita. Yhteistoiminnasta sovittaisiin tarkemmin yhteistyösopimuksin.

### ***Valtioneuvoston kanta***

Valtioneuvoston kanta asiassa on kirjelmästä ilmenevin tavoin yksityiskohtainen ja laaja ja käsittelee suurelta osin näkökohtia, joilla ei ole kiinteää yhteyttä perustuslakiin.

Valtioneuvosto kannattaa jäsenvaltioiden välisen rajaturvallisuusyhteistyön tiivistämistä ja syventämistä sekä EU:n rajaturvallisuusviraston roolin ja toimivaltuuksien vahvistamista. Valtioneuvosto ei kannata EU:n ylikansallista raja- ja merivartioiden järjestelmää, joka muuttaisi jäsenvaltioiden rajavalvonnan johtovastuita, vaan rajaturvallisuusjärjestelmän tulee tulevaisuudessakin perustua jäsenvaltioiden vastuuseen omista rajoistaan. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen mukaisen Euroopan raja- ja merivartioiden järjestelmän perustaminen ei tarkoittaisi kansallisen ulkorajavalvonnan toimivallan siirtämistä EU:n ylikansalliselle rajavartiolaitokselle ja on siten Suomen tavoitteiden mukainen.

Valtioneuvosto kannattaa sitä, että EuRMV-asetusehdotuksen mukaan virastolle tai muiden EU-maiden virkamiehille ei anneta itsenäisesti käytettäviä toimivaltuuksia Suomen alueella, vaan heidän on jatkossakin toimittava Rajavartiolaitoksen ohjeiden mukaan ja pääsääntöisesti suomalaisen rajavartijan läsnä ollessa. Tärkeää on, että viraston ja muiden EU-maiden virkamiehet noudattavat unionin ja vastaanottavan jäsenvaltion kansallista lainsäädäntöä sekä kansainvälistä oikeutta ja kunnioittavat perusoikeuksia.

Valtioneuvosto kannattaa ensimmäisessä vaiheessa viraston pääjohtajalle ja toisessa vaiheessa viraston hallintoneuvostolle annettavaa oikeutta kehottaa jäsenvaltiota korjaamaan sen rajavalvonnassa havaitut puutteet ja haavoittuvuudet. Valtioneuvosto on valmis siihen, että puutteiden korjaamisen laiminlyönyt tai hallitsemattoman maahantulon kohteeksi joutunut jäsenvaltio voitaisiin komission komitologiamenettelyssä tehtävän päätöksen sijaan velvoittaa neuvoston määräenemmistöpäätöksellä ottamaan viraston tukea alueelleen sillä edellytyksellä, että kysees-

## **Valiokunnan lausunto PeVL 3/2016 vp**

sä on tilanne, joka vaarantaa Schengen-järjestelmän toimivuuden. Valtioneuvosto kuitenkin edellyttää, että myös näissä tilanteissa operaation ja muun tuen osalta EU:n ja jäsenvaltioiden välisen vastuunjaon tulee pysyä ennallaan. Tämä tarkoittaa sitä, että viraston jäsenvaltion alueelle lähetetty henkilöstö toimii operaatiosuunnitelman mukaisesti apua vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten johdossa sekä vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännön ja toimintaohjeiden mukaisesti.

Valtioneuvosto pitää hyvänä sitä, että kaikki jäsenvaltiot veloitettaisiin osallistumaan nopean toiminnan reserviin, ja myös muuhun viraston koordinoimaan toimintaan osallistuminen olisi osittain nykyistä velvoittavampaa. Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että myös Suomi voi joutua tilanteeseen, jossa se tarvitsee viraston koordinoimaa tukea.

Valtioneuvosto katsoo, että virastolle tulee antaa sen tehtävissä tarvittavat valtuudet henkilötietojen käsittelyyn ja tukee komission esitystä tältä osin. Tietojen tehokkaampi käyttö parantaisi erityisesti toimintaa ihmissalakuljetusta ja ihmiskauppaa järjestäviä rikollisorganisaatioita vastaan. Valtioneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että henkilötietojen käsittelyn tulee olla selkeästä ja tarkkarajaisesti määriteltä sekä noudattaa suhteellisuusperiaatetta.

Valtioneuvosto katsoo, että viraston hallinnoitavaksi ehdotetulla epäiltyjä perusoikeusloukkauksia koskevalla valitusmekanismilla ei tulisi muuttaa nykyistä käytäntöä, jonka mukaan jäsenvaltiot käsittelevät omia operaatioitaan koskevat valitukset itse.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, ettei asetuksilla muuteta olemassa olevia perus-, ihmisoikeus- ja tietosuojaa koskevia periaatteita ja käytänteitä.

## **VALIOKUNNAN PERUSTELUT**

### *Ehdotus*

Ehdotus raja- ja merivartiojärjestelmäasetukseksi sisältää Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmän sekä rajavalvonnan jaetun vastuun. Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmään (EuRMV) kuuluisivat EU:n rajaturvallisuusvirasto Frontexin pohjalle perustettava Euroopan raja- ja merivartiovirasto ja kansalliset rajavartioviranomaiset sekä rannikkovartiostot niiltä osin, kuin ne tekevät rajavalvontatehtäviä.

Ehdotuksen tarkoituksena on hallita muuttoliikettä tehokkaasti ja varmistaa korkea turvallisuuden taso unionissa ja samalla suojata henkilöiden vapaa liikkuvuus unionin sisällä.

Euroopan raja- ja merivartiovirastolla olisi oikeus kehottaa jäsenvaltiota korjaamaan rajavalvonnessa havaitut puutteet ja haavoittuvuudet. Jos niitä ei korjattaisi ja ne aiheuttaisivat vaaraa Schengen-järjestelmälle, komissio voisi komitologiamenettelyssä velvoittaa jäsenvaltion ottamaan vastaan tilapäistä rajavalvonta-apua. Viraston käyttöön perustettaisiin nopean toiminnan rajavartijareservi, johon jäsenvaltiot veloitettaisiin osoittamaan 2—3 % niiden rajavartijavahvuudesta. Suomen osuus olisi noin 40 rajavartijaa. Jäsenvaltio ei voisi kieltäytyä antamasta tukea nopean toiminnan reservin käyttöön. Ryhmien jäsenet voisivat toimia vain vastaanottavan

## **Valiokunnan lausunto PeVL 3/2016 vp**

jäsenvaltion ohjeiden ja lainsäädännön mukaisesti ja pääsääntöisesti sen rajavartioiden läsnä ollessa. Myös oikeus voimankäyttöön edellyttäisi isäntävaltion rajavartioiden läsnäoloa, jollei tämä valtuuta heitä toimimaan puolestaan.

### *Oikeusperusta*

Komissio ehdottaa Euroopan raja- ja merivartioasetuksen oikeusperustaksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 77 artiklan 2 kohdan b ja d alakohtaa ja 79 artiklan 2 kohdan c alakohtaa, Euroopan meriturvallisuusvirastoasetuksen muuttamisen oikeusperustaksi 100 artiklan 2 kohtaa ja Euroopan kalastusvalvontavirastoasetuksen muuttamisen oikeusperustaksi 43 artiklan 2 kohtaa.

Valtioneuvoston kirjelmässä tehdään tarkemmin selkoa siitä, millaisille oikeusperustoille ehdotettuihin unionin säännöksiin sisällytettävät toimivaltuudet perustuisivat. Komissio on katsonut, että unionilla on toimivalta antaa säädökset tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Oikeusperustan perussopimusten mukaisuuden arviointi ei kuulu suoraan perustuslakivaliokunnalle perustuslaissa osoitettuihin tehtäviin. Oikeusperustan asianmukaisuus on EU-oikeudellinen kysymys, jonka ratkaisee viime kädessä EU-tuomioistuin. Valiokunta on pitänyt kuitenkin tärkeänä, että unionilainsäädäntöä kehitetään ensijaisesti perussopimusten puitteissa. Lisäksi valiokunta on korostanut, ettei EU-lainsäädäntöön saa sisällyttää jäsenvaltioille perussopimusten vastaisia tai perussopimuksissa määriteltäisiin velvoitteisiin nähden merkittäviä uusia menettelyjä tai muitakaan sellaisia elementtejä, joita ei olisi jo hyväksytty perussopimusten voimaansaattamisen yhteydessä. Valiokunta on pitänyt tärkeänä myös sitä, ettei sekundäärilainsäädännöllä tai hallitustenvälinen sopimuksin välillisestikään horjuteta perussopimuksissa määriteltyä EU:n toimielinten välistä institutionaalista tasapainoa (PeVL 28/2013 vp, s. 3 ja siinä viitattut lausunnot).

Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotuksen oikeusperustat vaikuttaisivat asianmukaisilta. Valiokunta kuitenkin yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan ehdotuksen suhdetta SEUT 72 artiklaan tulee pohtia erityisesti siltä osin kuin jäsenvaltio voitaisiin velvoittaa ottamaan viraston koordinoimaa apua alueelleen.

### *Täysivaltaisuus*

Valtioneuvoston kirjelmässä on tarkasteltu yksityiskohtaisesti asetusehdotuksen suhdetta perustuslain 1 §:n sisältämään täysivaltaisuussäätelyyn ja etenkin perustuslakivaliokunnan aiempaan rajavalvontasäätelyä koskevaan käytäntöön (PeVL 9/2009 vp, PeVL 1/2007 vp ja PeVL 28/2002 vp). Perustuslakivaliokunta toteaa, että arvioinnin perusteet ovat kuitenkin jossain määrin muuttuneet mainittujen lausuntojen antamisen jälkeen. Ensinnäkin on otettava huomioon, että Lissabonin sopimus tuli voimaan 1.12.2009. Lissabonin sopimuksella poistettiin entisiin perussopimuksiin sisältynyt ns. pilarirakenne. Tämän mukaisesti ns. III pilarin muodostaneet poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla siirtyivät selkeästi unionin toimivaltaan. Nykyisin vapauden turvallisuuden ja oikeuden aluetta (SEUT V osasto) koskevaa lainsäädäntöä annetaan unionilla olevan toimivallan perusteella. Lisäksi perustuslain 1 §:n 3 momenttiin on lisätty vuonna 2012 voimaan tulleella muutoksella nimenomainen maininta Suomen jäsenyydestä Euroopan unionissa.

### Valiokunnan lausunto PeVL 3/2016 vp

Perustuslain täysivaltaisuussäätely ei perustuslakivaliokunnan mielestä ole kuitenkaan käynyt kokonaan merkityksettömäksi tarkasteltaessa sellaisia perinteisesti valtion täysivaltaisuuteen liittyviä unionin lainsäädäntöehdotuksia, josta raja- ja merivartiojärjestelmää koskevassa unionitason sääntelyssäkin on kysymys. Suomen kantaa ehdotettavaan unionilainsäädäntöön muodostettaessa on perustuslakivaliokunnan mielestä siten edelleen asianmukaista ottaa huomioon myös perustuslain 1 §:n täysivaltaisuussäätely. Etenkin perustuslain 1 §:n 3 momentin osoittamat päämäärät kansainväliseen yhteistyöhön osallistumiselle kohdistuvat myös Suomen toimintaan Euroopan unionin jäsenenä (HE 60/2010 vp, s. 34—35).

Perustuslain täysivaltaisuussäännöksiä tulkittaessa on jo vakiintuneesti otettu huomioon Suomen jäsenyys useissa kansainvälisissä järjestöissä ja erityisesti Euroopan unionissa (HE 1/1998 vp, s. 71—72, PeVL 56/2006 vp, s. 2/II ja PeVL 1/2007 vp, s. 2/II, PeVM 9/2010 vp, s. 10/I). Perustuslain täysivaltaisuussäännösten tulkitseminen siitä lähtökohdasta, että Suomi on Euroopan unionin jäsen, on valiokunnan aiempien kantojen mukaisesti tarkoittanut sen seikan huomioon ottamista, että jäsenyys on merkinnyt nimenomaan täysivaltaisuuden rajoituksia julkisen vallan eri lohkoilla (PeVL 1/2007 vp, s. 2—3, PeVL 36/2006 vp, s. 5/I). Käytännössä tulkinta on vaikuttanut siihen, että sellaisia velvoitteita, joilla on liittynyt Euroopan unioniin, on lähtökohtaisesti pidetty täysivaltaisuussäännösten kannalta ongelmattomina (PeVM 9/2010 vp, s. 10/I).

Komission ehdotuksessa Euroopan raja- ja merivartiojärjestelmästä on eräitä täysivaltaisuusarvioinnissa huomioon otettavia säännöksiä. Komissio esittää jäsenvaltioiden ulkorajavalvonnassa havaittujen haavoittuvuuksien korjaamiseen kolmiportaista järjestelmää, jossa jäsenvaltio voidaan kolmannessa vaiheessa velvoittaa tekemään yhteistyötä viraston kanssa. Euroopan raja- ja merivartiovirasto olisi vastuussa rajavalvonnasta kriisitilanteissa pakotetun avun aikana, mutta asetuksessa ei muutettaisi nykyisin käytössä olevia toimivaltasuhteita, joiden mukaan viraston kyseisen jäsenvaltion alueelle lähettämät ryhmät olisivat isäntävaltion johdossa. Lisäksi viraston käyttöön perustettaisiin vähintään 1 500 vartijan nopean toiminnan reservi, johon jäsenvaltioiden pitäisi osoittaa 2—3 % niiden rajavartijavahvuudesta. Suomen osuus reservistä olisi noin 40 rajavartijaa.

Ehdotetussa sääntelyssä on valiokunnan mielestä kysymys lähinnä EU:n ulkorajojen valvontaa koskevien yhteistyömuotojen edelleen kehittämisestä. Huolimatta ylikansallisten piirteiden selvästä lisääntymisestä on valiokunnan mielestä selvää, että Euroopan unionin perussopimuksessa annetun toimivallan puitteissa toimittaessa tällainen sääntely ei ole perustuslain täysivaltaisuussäätelyn kannalta ongelmallista.

Perustuslakivaliokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että päätös jäsenvaltion velvoittamisesta ottamaan vastaan tilapäistä apua rajavalvontatehtäviinsä olisi komitologiamenettelyn asemesta syytä tehdä neuvostossa. Tämä on perusteltua myös eduskunnan vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi.

Ehdotettua unionisäätelyä on valtioneuvoston kirjelmässä arvioitu myös perustuslain 94 §:n 2 momentin sen säännöksen näkökulmasta, jossa säädetään menettelystä hyväksyttäessä velvoitetta, joka koskee Suomen täysivaltaisuuden kannalta merkittävää toimivallan siirtoa Euroopan unionille. Perustuslakivaliokunta toteaa, että kyseinen perustuslain säännös ei ole merkityksellinen arvioitaessa ehdotuksia unionin asetuksiksi.

## **Valiokunnan lausunto PeVL 3/2016 vp**

### *Perusoikeudet*

Komissio katsoo ehdotusten noudattavan Euroopan perusoikeuskirjassa määriteltyjä oikeuksia, kuten oikeutta turvapaikkaan sekä suojaa palauttamis-, karkottamis- ja luovuttamistapauksissa. Perustuslakivaliokunta pitää tärkeänä, että oikeuksien toteutumisesta varmistutaan ehdotusten jatkokäsittelyn aikana.

Henkilötietojen suojan osalta on valtioneuvoston kannan mukaisesti vielä syytä täsmentää niitä tarkoituksia, joihin virasto saa käsitellä henkilötietoja.

Perustuslakivaliokunta pitää myönteisenä, että tämäntyyppisen perusoikeusherkän sääntelyn yhteydessä perusoikeussuojan menettelyllisiä takeita on tarkoitus varmistaa virastolle laadittavalla perusoikeusstrategialla, viraston hallintoneuvostoa perusoikeuskysymyksissä konsultoivalla neuvoo-antavalla ryhmällä ja perusoikeuksien mahdollisia loukkauksia koskevalla valitusmekanismilla.

## **VALIOKUNNAN LAUSUNTO**

Perustuslakivaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa edellä esitetyin huomautuksin valtioneuvoston kantaan.*

Helsingissä 19.2.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Annika Lapintie vas  
varapuheenjohtaja Tapani Tölli kesk  
jäsen Anna-Maja Henriksson r  
jäsen Hannu Hoskonen kesk  
jäsen Antti Häkkänen kok  
jäsen Ilkka Kantola sd  
jäsen Kimmo Kivelä ps  
jäsen Antti Kurvinen kesk  
jäsen Jaana Laitinen-Pesola kok  
jäsen Leena Meri ps  
jäsen Ulla Parviainen kesk  
jäsen Wille Rydman kok  
varajäsen Johanna Ojala-Niemelä sd

Valiokunnan sihteereinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Petri Helander  
valiokuntaneuvos Matti Marttunen